

BÉCSI POSTA

A BORNEMISZA PÉTER TÁRSASÁG KULTURÁLIS ÉRTESÍTŐJE

Új sorozat, XIII. évfolyam, 5. (100.) szám

Bécs, 2018. május

Jánosi Zoltán

Krúdy Gyula tündöklő lázadása

(Részlet egy hosszabb esszéből)

Az 1848-as magyar forradalom, majd az azt követő megtorlás nemcsak Európa addigi rendjét rengette meg leveretésében is, hanem erős penge-, majd bárdvillanásaival szétdarabolta, addig nem sejtett utakra terelte családok tízezreit is. Ki kötélre jutott, avagy golyó elé, ki csak Kufsteinbe, ki pedig száműzöttként török, amerikai, francia földre: a 48-as magyar honvédtisztekből a föld számos hadseregébe jutott – áldozatnak, zászlónak, folytatásnak. S jutott belőlük Nyíregyházára is. Mert volt, aki elbukott hazája földjén hanyódott idegen földek helyett, amnesztiával ugyan, de kétségbeesve, s Világos gyásza mögé Branyiszkót, Isaszeget rejtve a szívében. S ha karddal a kézben a hazáért meghalni itt már nem lehetett – ha lehetett is, értelmetlenül –, új család alapításába építette bele a le nem gázolható reményt és föl nem adását az eszménynek: a kardok villogása és a lőporfüst mögött nemrég még elképzelt új Magyarországnak. Miközben a fiatal Ferenc József kézcsókjától illetett Miklós cár fogadásáról elsiető Paskievicsnek még évekig ott lépkedtek a szeme sarkában a serege előtt – a vitézség példáiként – elvonultatott diákhonvédek.

Hát így, a történelem ekkora forgószelében vetődött a Felvidékről előbb Kállóba, majd Nyíregyházára a híres, Komáromot Klapka György adjutánsaként az értelmes harc utolsó pillanatáig védő legidősebb Krúdy Gyula, akinek édes öccse, Krúdy Kálmán ráadásul soha sem tette le a fegyvert. A szabadcsapat vezérének majd jóval Világos után, a vadkerti erdőben árulók lötték agyon. S a Széchenyihez való hasonlatossága miatt csak „grófnak” nevezett, s később a 48-as honvédegylet, majd a pesti Honvéd Menház parancsnokává öregedő honvédkapitány – virágkorában vármegyei főügyész – még élete párját is 1848 harcoló népéből választja meg. Radics Máriától, a szabadságharc egykori szolgálóleányától származó, szintén Gyula nevű gyermeke és egy malterhordó leány, Csákányi Julianna jóvoltából nemsokára már ott rugdalta a kaput, majd próbálgatta – egyelőre huszárok elvett kardja és megszabdalt füle helyett – csupán a nagyatyai ház kertjébe felszerelt tornaszereket a törvénytelen unoka: legifjabb Krúdy Gyula: a későbbi író, Szabolcs megye egyik legnagyobbra nőtt szellemi óriása.

S akárhogy tűnjék is az őszi szelekbe, tavak tükrére, elpörgő falevelekre író emberről: az ő legnagyobb öröksége a családnak ez az izomban, csontban, tekintetben megőrzött 48-as hagyománya volt. A fiatal Krúdy ezzel a daccal szegül neki az élettől számára kirótt időnek és „a magyar Pokolnak” is. Élete csupa lázadás: megszületett nyíregyházinak, dzsentrinek, bohémnak, és lett világszínvonalú nagy leleplező, a szorgalom aszkétája az alakját körbeccsillogó legendák alatt. Aki már akkor ezt írja oda jelmondatként és figyelmeztetésül a XX. század falára, amikor kevesen sejtik még, hogy milyen megpróbáltatások várnak rövidesen Európára: „Minden embernek elől kell kezdenie az életét mezítelenül. Talán azért, hogy ne rettenjen meg azoktól a dolgoktól, amelyek reá várakoznak.”

Szatmár, Nyíregyháza, Podolin, Debrecen, Nagyvárad neveltje, a nyíri csend, az agarászó urak, a ligetek és nádasok jelbeszédének érzékeny meghallója éppen a millennium évében, 1896-ban érkezik Pestre. Abban az „átmeneti korban”, amikor – ahogyan Nagy László írja: „a nyíri homokból csak a Rákóczi-legények haját emeli föl a szél. Mikor a branyiszkói dobok is legurultak az orpheumokba. Budapest pedig fölépül a tülekvésnek.” Utazótáskája helyett a fejében ekkorra már Boccaccio, Dickens, Victor Hugo, Walter Scott, Byron, Thackeray, Puskin, Zola, Maupassant, Turgenyev, Mark Twain, Jack London regényeinek emléke, s a százazdelő nagy magyarjai: Jókai, Mikszáth, Reviczky, Bródy, Lovik, Petelei, Thury, Gozdsu hagyatéka és több száz megírt cikk és tárca is, de mindez nem elég. A 48-as örökség konok daca kell, hogy az egész ország fölé diadalmasan, sárkányszerűen nő, s az állam zugaitól, Szabolcstól, Szatmártól fényévekre csillogó világváros el ne nyelje védtelenül őt is, akár a százezreket.

De Krúdyban az idő emberére akad. Noha lóversenyek, kártyacsaták, párbajok zaja, a Meteor, az Astoria, a Royal dísztermeinek girlandjai és táncosnői forognak körülötte, de gyémántos novellák s gyarapodó kötetek is, s rövidesen már ő írja meg a város történetét! Néhány év múlva már Pest és Buda beszél róla, sőt legendákkal veszi alakját körül. Ezek a „nagy mesék” a kötekedő, a férfit írói mivoltában megsértő, összevagdalt huszártisztekről, a pusztá kézzel megfékezett, a hintó előtt megvadult lovakról még néhány lépéssel írói rangjának felismerése előtt járnak, ám már

.....
 előre azt ékesítik. S a tízes évektől már a szokatlan művészi minőség értékei nőnek a párbajozó, a hősszerelmes Krúdy alakja fölé. Nőhettek is: amit a felszínes világ nem láthatott, tizenkét órát dolgozott naponta, csak az a titok máig, mikor szakította ki ezt az időt lila gyöngybetűinek az öt vadul körbevirágzó létből, hogy hány órává tágította a napot.

A lapok pedig teltek. Jöttek először a dzsentrik és a kisasszonyok, és ahogyan Krúdy a dzsentrire néz, az groteskségében is maga a sötét kiábrándulás. „Hát ez volna az a híres magyar középosztály, amelyet én megmenteni akarok? Ezek a cégéres gazemberek?” – teszi föl magának a kérdést a legutoljára a Nyírség remeteszagú kertjeibe kanyarodó postakocsin a megszállott Alvinczi Eduárd. „Hol vannak azok a férfiak, akiknek sírkövére majd rá fogják vézni: minden elveszett, csak a becsület maradt meg? – Azok kérem, régen Amerikába szöktek – szólt közbe a züllött úriember, aki Alvinczi kifakadásait hallgatta.” Aztán jöttek a mindennapi hősök, a városok számkivetettjei és kalandorai: a házmesterné, a mosóné, a párbajsegédek, a kasszírnök, a lókereskedők, a bérkocsisok, a postások, a tisztiszolgák, a fűzőkészítők, a kártyavető, a hamispénzváltók, az ördögűzők és a hullamosok, megannyi szédelőgő különc, furcsa, bogaras figura: az egész beteges Magyarország. Jött azután Rezeda Kázmér és Zathureczky, majd Széplaki Titusz, Palaczký úr meg Ligetsarki és Turf Karolin (a virágáros), Pincsi gróf és Toronygombi, Podolini Lajos és Szomjas Gusztó, Józsiás úr meg Zérus Aladár, azután Czifra János – a temetésrendező. Eppen úgy görbe tükrei ők az emberi névnek, ahogyan a létnek is. Zömében „megszállott mániákusok, egy hanyatló kor, egy széthulló társadalom végletesen felnagyított karikatúrái” – ahogyan ítéletét Krúdy legnagyobb szabolcsi kutatója, Katona Béla papírra vetette róluk. Nemcsak a dzsentriről lehangoló a képe, de a polgárról és a kisemberről is. A kor művészet iránti érzékenysége az ő köreiben sem marad alább a többi figura profiljától: „A hentesné verseskönyvet vett elő, amelyből kiszakított néhány lapot, hogy staniclit csináljon belőle – a tepertőnek.” De ezek az eleven emberi sorsokat hordozó különleges nevek: arcok és szemek is. Sőt ruházatok, viseletek – suhogó szoknyák, kalapok, sálak. S a „nevek költészetének” törvényei szerint: még zeneszerszámok is! Nagybőgők, hegedűk, templomi orgonák avagy nyikorgó tangóharmonikák az utcasarkon. Ezek a nevek tájak is. Napsütésben szikrázó téli hegyoldalak, a Kárpátokból kanyargó folyók, szőlőfürtös domboldalak, homokba futó utak. Ezek a nevek: Magyarország. Nemcsak a beteges, a korhadó, hanem ami e szerencsétlenek vágyaiban megjelent, ami a történelemben lehetett volna. Az az arc, amit csak boldog országok viselnek, s ami talán a miénk is, ha – mint Örkény István tömörítette sűrű pontba: „Világosnál mi győztünk volna, s Paskievics menekült volna véres fejjel.”

Ám a keserű Krúdy túl mélyre lát. Ő már akkor az ország agóniájára fülel, amikor a dzsentri, a mágnás és a kispolgár együtt húzatja Bécsben a valcert, s együtt vonítják még évtizedeken át a Burg előtti éjben, a Ferenc József Aradtól nyugtalan álmától izzó császári palota felé, hogy „szép vagy, gyönyörű vagy Magyarország!” S a kisgyermek Illyés a csontjaiban éli még a Puszták népét, a legsötétebb belső gyarmatosítás dokumentumát.

„Láttunk mi már elég komédiát az életben, Majmunka” – súgja oda Szindbád kicsit korosodó szerelmének, és ezentúl még inkább a kisvárosok sikátoraiban, a havas erdőkben keresi az ember széjjelcibált álmát – a magyarságét is –; akit nem gyötörnek többé belső megfeszülések, a háborúk éles és gyors kései, a nagyhatalmak kegyetlen akarata. A hőseibe átmentett ember a szomorú erdők hajnali párájaként támad föl belőle, Ady: Mag hó alatt című költeménye verzhősének ikertestvéreként:

*Gyötrött és tépett magamat
 régi hiteiben fűrösztve
 vérből, jajból és lángból
 szedegetem össze
 s elteszem, mint életes holtat
 igazimnak sarjadásáig.*

„Igazimnak sarjadásáig.” Ez Krúdy poétikájának igazi arca, mert már a tízes évektől megsejti, és Trianon után bizonyossággá növeli magában a magyarság várható perspektíváit az érdekzónákra szabdaló európai létben. S ha a Monarchiától a gyomra kavargott, az édes züllés helyén most csak a szikár jövőtlenséget, a jövő barbár ígéreteit látja. S ő nem birkózik, mint Móricz vagy Ady. Németh László „szorongó tájékozatlansága” neki „iszonyú kiúttalanság”, ahol csak fölfelé, az ég, a felső terek irányába nyitott még a történelem.

„Nem szeretem ezt a mai világot – írja. – Azt mondják, átmeneti idők. Csakhogy én nem kívántam átmeneti időben élni. Arra sem emlékszem, hogy ezt az életet valaha kiköveteltem volna. Már arra se vagyok kíváncsi, hogy minek örülhet az ember, ha magyar.” Így hát nem is a történelem nagy kérdései vonzzák, hanem az olyan problémák például, hogy: „Vajon isznak-e még a Kék Hordóban eperpálinkát?”

A Bécsi Posta következő száma a nyári szünidő után, a BPT őszi előadás-évada előtt jelenik meg. Minden kedves olvasónknak és előadásaink látogatóinak kellemes és hasznos nyári pihenést kívánunk!

MEGHÍVÓ

a Bornemisza Péter Társaság júniusi, évadzáró rendezvényére

Meghívottunk: Jánosi Zoltán
József Attila-díjas irodalomtörténész, szerkesztő

"Nagy László örökzöldben"
Emlékezés a negyven esztendeje elhunyt költőre

Közös rendezvény az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek
Központi Szövetségével

2018. június 3-án, d.u. 17:30 órakor

FIGYELEM! A rendezvény helyszíne: Bécs 1., Schwedenplatz 2/9

Jánosi Zoltán -- Egyetemi tanár, irodalomtörténész, író, 2016. és 2018. között az *Irodalmi Magazin*, 2017-től a *Magyar Napló* folyóirat főszerkesztője, a Kölcsey Társaság elnöke. 2007. és 2015. között a Nyíregyházi Főiskola (2016. január 1-jétől Nyíregyházi Egyetem) rektora volt.

1954. augusztus 23-án született Miskolcon. Sátoraljaújhelyen érettségizett, majd a nyíregyházi Bessenyei György Tanárképző Főiskolán és a Kossuth Lajos Tudományegyetem magyar szakán szerzett tanári oklevelet.

1982-ben novellás-, 1995-ben verseskötete jelent meg. A *Nagy László mitologikus költői világa* című, 1996-ban kiadott monográfiája „Év Könyve” díjat kapott. Kutatásainak vezető vonala a magyar líra „bartóki” kiteljesedésének vizsgálata és az archaikus kultúrák líratörténeti szerepének értelmezése. József Attila, Sinka István, Móricz Zsigmond, Illyés Gyula, Németh László, Tamási Áron, Csoóri Sándor, Tornai József, Szilágyi Domokos, Kiss Anna, Ratkó József, Ágh István, Kalász László, Serfőző Simon, Nagy Gáspár, Oláh János és mások életműveit vizsgálva szoros összefüggéseket mutatott ki a magyar népi irodalom, különösen a költészet

téma- és kifejezésvilága, a „bartóki” modell és a latin-amerikai, valamint a perem-európai és a kisebbségi irodalmak között.

1996. és 2017. között összesen tizenhat szakmai könyve látott napvilágot, ezekből kettő idegen nyelven. Spanyolországban megjelent kötete Federico García Lorca magyarországi befogadását mutatja be, német nyelvű, rövidebb könyve Krúdy Gyula életművét értelmezi.

Két leány édesapja, eddig két fiúunokája született.

Széchenyi Professzori Ösztöndíjban részesült, az „Év könyve”-, Krúdy-gyűrű-, Kiss Áron-, Pro Comitatu-, Arany János-, Integrációs-, Ratkó József- és József Attila-díjas. A Nyíregyházi Egyetem 2017-ben a Bessenyei György Arany Emlékéremmel tüntette ki. Fontosabb könyvei: *Nagy László mitologikus költői világa – az egyetemes és a magyar irodalomtörténet koordinátaiban*. Felsőmagyarország Kiadó. Miskolc, 1996.; *Fűszál és mindenség*. Folklór és archaikum az újabb magyar irodalomban. Holnap Kiadó, Budapest, 2005.; *La acogida de Federico García Lorca en Hungría. La vida y poesía de Federico García Lorca reflejada en los espejos de la literatura húngara*. Almería. Editorial Universidad de Almería, 2007.; *Barbárok hangszerén*. Társadalom és antropológia XX. századi irodalmunk életműveiben. Holnap Kiadó, Budapest, 2010.; *Ratkó József*. Monográfia. Magyar Művészeti Akadémia, Budapest, 2016.

.....

Nagy László

Virágok, veszélyek

Széllal, fűvel haragos napvilág,
izgalmak szilaj nevelője,
medve-álmom gyilkosa,
gyere már, hadd öltözök fel ünneplőbe.

Szívjak szerelem-fertős levegőt
zajban, viharzó fényben állva –
valami lázas zenebona kell
s lezuhan szívem dérszakálla.

Csak jókedvem fagyott el, nem a hit,
még fordítom sorsomat jóra,
kesely orcámon pirinyó sugár,
nekem viharkeltő ciróka.

Jőjj rám, te boldog rázkódás hamar!
Ha élek, hát legszebben éljek.
Gyönyörű, ha féktelen szól a szám:
nyílnak a virágok, veszélyek.

Ó, csodálatos jégvirág

Ó, csodálatos jégvirág,
táncolva megdermedt leány,
fátyolos, csipke-kombinés,
napvilágomnak ablakán.

Csillag-kripta a két szeme,
kialudtak a csillagok,
lángudvarukba éjjelre
meghíva nem ballaghatok.

Ó, csodálatos jégvirág,
mi lesz így velem s teveled?
Ha rád lehelek: tovatűnsz,
ha megbűvölsz: megdermedek.

Ki viszi át a Szerelmet

Létem ha végleg lemerült
ki imád tücsök-hegedűt?
Lángot ki lehel deres ágra?
Ki feszül föl a szivárványra?
Lágy hantú mezővé a szikla-
csípőket ki öleli sírva?
Ki becéz falban megeredt
hajakat, verőereket?
S dúlt hiteknek kicsoda állít
káromkodásból katedrálist?
Létem ha végleg lemerült,
ki rettent a keselyűt!
S ki viszi át fogában tartva
a Szerelmet a túlsó partra

Te szivárvány-szemöldökű,
Napvilág lánya, lángölű,
Dárdának gyémánt-köszörű,
Gyönyörűm, te segíts engem!

Béta-sugárban reszkető,
Sok-fejű kölyket elvető,
Tengerek habján csörtető,
Gyönyörűm, te segíts engem!

Te fülemülék pásztora,
Sugarak déli lantosa,
Legelső márvány-palota,
Gyönyörűm, te segíts engem!

Minden időben ismerős,
Mindig reménnyel viselő,
Bájokkal isteni erős,
Gyönyörűm, te segíts engem!

Siralomvölgyi datolya,
Festmények rejtett mosolya,
Templomon arany-kupola,
Gyönyörűm, te segíts engem!

Öröktől belémkaroló,
Vánkosra velem hajoló,
Varjakat döggé daloló,
Gyönyörűm, te segíts engem!

Díjra korbácsolt versenyló,
Lázadásokban lobogó,
Csillag, dutyiba pillantó,
Gyönyörűm, te segíts engem!

Iszonyattól ha szédülök,
Ha a pimaszság rámdönög,
Önmagammal ha küzködök,
Gyönyörűm, te segíts engem!

Harctéri sebek doktora,
Hazátlanoknak otthona,
Mézes bor, édes babona,
Gyönyörűm, te segíts engem!

Jog hogyha van: az én jogom,
Enyém itt minden hatalom,
Fölveszem kardom, sisakom!
Gyönyörűm, te segíts engem!

Piaci csarnok álmosa,
Nyomorúságnak táncosa,
Szilveszter-éji harsona,
Gyönyörűm, te segíts engem!

Felragyog az én udvarom,
Megdicsőül a vér s korom,
Galambok búgnak vállamon,
Gyönyörűm, ha segítsz engem!

.....

Krúdy Gyula

Előhang egy kispörköltöz (1931)

Ilondai – akiről valamikor Pesten borospalackokat, fodrászműhelyeket és férfikalapokat neveztek el – dolga végeztével egy józsefvárosi kiskocsmába járogatott, ahol azzal tetszelgett magának, hogy apránként megeszegette régi hölgyismerőseit, akik bizonyos okokból cserbenhagyták.

– Ma Szekond Irmát esszük meg – mond a bámulatos vendéglősnek, aki Ilondait (egykori főtisztet a pénzügyi hatóságnál, későbbben nyugalomba vonult gavallért) kiszolgálta, mert étvágyassága akkor sem hagyta el Ilondait, amikor voltaképpen szakított az egész világgal. Régi divatú kalapok karimája alól egykedvűen nézegetett hajdani ismerőseire. Olyan nyakkendő viselt, amilyent már senki se mert hordani a városban. Mindig egy nagy csomag szerelmes levelet helyezett el a nadrágzsebébe, mielőtt otthonából elindult. – Az ördög nem alszik, hátha megbetegszem valahol. Minek törnék örököseim fejüket a levelek tartalmán?

Így szólt, és aznap este, mielőtt a józsefvárosi kiskocsmában megjelent: éppen Szekond Irma leveleit választotta ki arra a célra, hogy majd valahol megsemmisíti őket.

– Ma Irmát esszük meg – ismételte a befüggönyözött fülű vendéglősnek, aki évek óta szeretett volna eligazodni Ilondai beszédein, aki olykor részszegségében méltóságos úrnak nevezte magát. – Van-e valami pörköltféle a speizcetlin? És Ilondai aranszínűre festett szakálla felett, oroszlánhomlokán, immár ráncosodó halántékán nagy gondossággal helyezte el szemüvegét, anélkül hogy az étlapra pillantott volna.

– Csak pörkölt alakjában ehetném meg Szekond Irmát, aki hajdanában ünnepelt művésznője volt a budai színekörnek, de az én életemben nem jelent többet egy marhapörköltnél. Pedig csaknem két esztendeig hordoztam utána a ruháskosarat a színházi öltözőbe. Voltak olyan operettek is, amelyekhez háromszor-négyszer kellett öltözködni. A ruháskosár súlyáról tudtam, hogy klasszikus operettet játszunk-e estére, anélkül hogy egyetlen pillantást vettem volna a színcédulára.

– Éppen malacpörkölt szerepel az étlapunkon – mond a vendéglős, aki egyébként érdekelve volt a kocsmakertben játszódo kuglipartinál is.

De Ilondai még rangjához méltó szertartásossággal igazgatta szemüvegét homlokán. A hétköznapi kocsmáros talán azt gondolta volna magában, hogy a méltóságos úr az étlap árait nézdegéli, de Ilondai csakhamar megnyugtatta.

– Nem bánom, ha Szekond Irma akár malacpörkölt alakjában jön utoljára élém, mert sehogy sem tudnám elképzelni őt például rajnai lazacnak, amelynek alakjában egykori barátnőmet, a Gerolsteini nagyhercegnőt megettem, és szerencsésen elfelejtettem. Igen, igen, volt valami fűszere szegény Irmának, amely fűszert a malacpörköltben szokott érezni az ember. Kis csontjai voltak, de csak térdig volt karcsú a lába, mert azután már a zsírok és húrok következtek. Így derékban is karcsú volt, mert gyenge, hajlékony bordáit nagyon jól tudta idomítani, de vállán és mellén felduzzadtak a húscokkák, ez ellen nem lehetett mit sem kitalálni. Szeretném tehát, ha a csontosabb darabokat válogatná ki részemre a pörköltből, vendéglős úr.

A vendéglős éppen indulni akart a megbízatással, amikor Ilondai még egy kézmozdulattal visszatartotta.

– Lehetséges, hogy ön majd elgondolkozik szavaimon, de ez most nekem egészen mindegy. Szekond Irmának, a nevezetes szubrettnek még a budai színekörben is volt valamelyes vidékies íze. Így például: maga mosta és vasalta ezerráncú, rózsaszínű tarlatán szoknyácskáit, amelyeket a kosárban a színekör hátsó bejáratához cipeltem. Fontos volt ez a szoknya, például a Rip van Winkle című színdarab előadásánál, mint akár a nyári malacpörköltben az új paradicsom, az üde zöldpaprika és az újburgonya. Az ember megkönnyebbült az ilyen malacpörkölt után. Sehogy se juthattak eszébe a téli zsírosságok, amelyek oly nyomasztóvá teszik a téli pörkölteket. Igaz, hogy szegény Szekond Irma, még ünnepelt szubrett korában is, legalább annyi időt töltött a mosóteknő mellett, mint a színpadon. A vidéki színésznőnek a fővárosban nincsen jó dolga. Nem ismeri a mosónőket, a házmesternéket, a szomszédasszonyokat, akik esetleg segítségére lehetnének. Így: Irma is éjjel felé mindig nyugtalankodni kezdett (amikor a levegőnek ama bizonyos éjjel utáni szaga kezdett lenni), mert eszébe jutott, hogy mennyi házi teendő várakozik reá otthon. Mert Irma csak engem szeretett, aki bizony meglehetősen lyukas zsebé fickó voltam abban az időben. Bár hivatalban voltam, de csak a mamácskám kedvéért.

A vendéglős fél füllel a kerti kuglizó felé figyelt – mintha kilencet ütött volna valaki? Tévedett. Ilondai nyilván étvágygerjesztés céljából folytatta a jövőző malacpörköltöz intézett szavait.

– Mondom, hogy Irmám egyetlen gazdag embert sem ismert még életében, ugyanezért, ártatlanságában, jóságában, jámborságában azt gondolta, hogy abból áll az egész élet, hogy előadás végeztével kispörköltet fogyasztunk egy kiskocsmában. Szentimentálisan szerette Irma a kispörköltet; meggyőződésem szerint boldogtalan lett volna, ha valamely másféle ételporciót rendelnek a kellernél. Talán azt hihette volna, hogy többé nem szeretem őt. De szerettem, és a vacsorák után mindig kivettem a fogpiszkálót szájamból, habár nagybátyáim mindig arra tanítottak, hogy a fogpiszkálót sohase vegyem ki szájamból a nyilvános helyeken. Ez hitelképessé teszi a férfit. De Irma esdeklő tekintetére még hitelemről is lemondtam, és pörköltös, sörös bajszomat átengedtem Irma játékainak.

A vendéglős a konyha felé pillantott, mert eszébe jutott, hogy valaki megenné a malacpörköltet, amelyről Ilondai úr ennyi mesemondással van. De a vendég még csettintett nyelvvel:

– Cuppanós puszikat kaptam Irmától, s többé nem gondoltam az elveszett hitelemre, se mamácskámra, se a hivatalomra, amelyet amúgy is csak azért vállaltam, hogy valamely foglalkozásom legyen. Azt mondhatnám, boldog voltam a kispörköltöz színésznő mellett, aki nem akart megismerkedni a városban senkivel; éppen elegendő voltam neki én magam. Egyetlen barátomra se volt kíváncsi, pedig elégszer emlegettem előtte Pattyszky bácsit, távoli rokonomat, aki a harmadik kerületben az adókiadó bizottság tagja volt, valamint a többi hercegeket, grófokat, akikkel mulatozva töltöttem életemet. Nem, Irma még Festetics hercegre se volt kíváncsi, aki éjszakánként a „Kék Macská”-ban várakozik reám. „Előbb majd hazakísér az Aranykacsa utcába, drága Ervin. Aztán mehet a hercegeihez” – szólt Irma, és úgy a karomba kapaszkodott, mint a reménytelenség. Azt hiszem, most már itt van az ideje, hogy végleg elfelejtsem Irmát. Lássuk hát azt a malacpörköltöt!

Gyermekek oldala - Gyermekek oldala - Gyermekek oldala.

Mátyás király huszárja
Népmese (Alföld)

Volt Mátyás királynak egy huszárja a sok közül, akin nem tudott senki kifogni. Büszke is volt rá Mátyás. Egyik alkalommal a Burkus mondja Mátyásnak:

- Én bizony túlteszek a te huszárod eszén!
- Azt már nem!
- Hát fogadjunk!

S a két király fél országát tette igazának. Abban egyezkedtek, hogy a huszár megy el a Burkus királyhoz a nagy próbára. Volt egy nagy hiba. Burkus nem tudott magyarul, a huszár meg burkusul. A király ugyancsak törte az eszét, amivel törbe csalja a huszárt.

Megérkezik a huszár Burkus dísztermébe. Keményen megáll és várja a következőket. A király jelekkel értekezik a huszárral. Jobb kezét felemeli és hüvelykujjával egyet mutat. A huszár ugyancsak válaszol, és kettőt mutat. Erre a király kitarja két karját. A huszár válaszol: felemeli ökölbe szorított kezét. A király felemel egy nagy törvénykönyvet az asztalról, a huszár erre hüvelyéből kivonja a kardját, és négyfelé vág a levegőbe véle.

Ezzel megfelelt a király kitűzött három jelére, s győzött a huszár. Tarisznyáját mindjárt arannyal tömték meg és hazabocsátották egy levéllel, amit Mátyásnak küldtek.

Az örömmel olvassa a levelet, melyben Burkus üzeni: Jobb kezemmel mutatok egyet, hogy egy Isten van. Ő kettőt mutat, hogy ne felejtkezzünk meg a Szentháromság másik két személyéről sem. A másik: Tárt karokkal mutatom: de kár, hogy a keresztények szétszórtan élnek. Ő ökölbe szorított kézzel mutatja, hogy összetartsanak. A harmadik: felmutatom a törvénykönyvet, amelyben az ország minden törvénye foglaltatik. A huszár kivonja kardját, hogy ő karddal képes azt megvédeni.

Mosolyog magában Mátyás.

- Nem hiszem, hogy ilyen egyre gondoltak ezek!

Kérdi a huszárt: hogy volt?

- Hát, felséges királyom, testemet-lelkemet kezébe ajánlom, beérkeztem, és a király mindjárt mutatja ujjával, hogy kinyomja az egyik szemem. Azt már nem. Inkább én neked mind a kettőt, mutatom neki. Majd két kézzel fenyegetődött, hogy kidob. Erre én is ökölbe szorítottam a kezem: gyere csak közelebb, összetörlek! Erre fog a király egy vastag könyvet, hogy hozzám vágja. Én kihúztam a kardomat, hogy felé vágtam. Erre a király megijedt, abbahagyta a fenyegetést, és hazaküldött.

- Tudtam - felel mosolyogva Mátyás király.

Bécsi Posta - 100

Tisztelt Olvasó!

Ön most a Bornemisza Péter Társaság kulturális értesítőjének, a *Bécsi Postának* (új sorozat) **századik** számát tartja a kezében. Hadd idézzünk az első, 2006. májusában, vagyis tizenkét esztendővel ezelőtt megjelent, "Új lappal indulunk" című, írásból, mégha talán hosszasan is:

"Kedves olvasó, Ön a Bornemisza Péter Társaság régi-új lapját tartja a kezében. Régi, mert a lap visszanyerte korábbi címét: a BPT kulturális értesítője, ugyanis eredetileg, 1976. és 1982. között, *Bécsi Posta* néven jelent meg. Az említett időszak 34 lapszáma beszámolókat közölt a BPT rendezvényeiről, bemutatta az előadókat, de egyéb ausztriai művészeti eseményekről is tájékoztatott. A lap 1982-ben szűnt meg, amikor gazdasági megfontolásból összeolvadt a Magyar Lelkigondozó Szolgálat *Másokért Együtt* című értesítőjével. Szimbiózisra az utóbbival 2005. decemberében ért véget, amikor a *Másokért Együtt* a Magyar Lelkigondozó Szolgálat helyébe lépő Magyar Evangélikus Gyülekezet kizárólagos

lapjává vált. Ezt követően döntött úgy a BPT vezetősége, hogy önálló lapot indít, melynek első számát böngészheti most az olvasó." (...)

Ugyancsak hagyományainak megfelelően, lapunk sem aktuális politikai sem pedig ideológiai kérdésekkel nem kíván foglalkozni, és semmilyen politikai pártnak vagy más szervezetnek nem szeretne a szócsöve lenni. (...)

Ám egyben új is lapunk, mert figyelembe veszi a régi *Bécsi Posta* óta a világon, s ezen belül a térségünkben bekövetkezett változásokat is. Így például a lap szerkesztésénél számolunk azzal, hogy a régóta Ausztriában élő olvasóink túl vannak a beilleszkedés legnehezebb időszakán, a rendszerváltást követően érkezők pedig feltehetően már otthon alkalmazkodtak az új társadalmi körülményekhez.

Ugyanakkor nem szeretnénk szem elől téveszteni, hogy a beilleszkedés végtelen folyamatában a "hőskorszakhoz" (1956) képest ma más nehézségek, gondok kerülnek az előtérbe - ilyen például a második, illetve a harmadik nemzedék gyökértelessé válásának veszélye. Épp ezért a Bornemisza Péter Társasággal egyetemben lapunk talán legfontosabb feladatának tekinti az ifjúsági munkát."

Eddig az idézet.

A *Bécsi Posta* a lap első számában megvallott célkitűzéseit továbbra is a magáénak vallja, akárcsak a BPT, s az olvasók, és a rendezvényeinket látogatók messze túlnyomó számának meglegedése azt sejteti, hogy jó úton vagyunk, maradunk.

Reméljük, velünk tart.

Köszönettel:a *Bécsi Posta* szerkesztősége

Tisztelt olvasónk!

A Bornemisza Péter Társaság hálással köszöni eddigi adományait! Igen nehéz anyagi helyzete ellenére sem havi rendezvényeit, sem a *Bécsi Posta* kiadását nem szándékszik megszüntetni vagy kurtítani. Ehhez azonban az Ön segítségére van szüksége.

Lapszámunkhoz ezúttal csekket is mellékelünk, azzal a kéréssel, hogy lehetőségei szerint támogassa társaságunk irodalmi-művelődési munkáját, valamint lapunk megjelentetését.

Amennyiben hozzájárulását csekk helyett inkább elektronikus úton (e-banking) kívánja eljuttatni, kérjük, az alábbi adatokat használja:

EmpfängerIn: Peter Bornemisza Gesellschaft

Bankverbindung: Creditanstalt Bankverein, A -1011 Wien, Schottengasse 6

BLZ: 11000 Konto Nr. 00207578600

IBAN: AT58 1100 0002 0757 8600

SWIFT (BIC): BKAUATWW

Verwendungszweck: Az Ön neve + "Spende"

Hozzájárulását előre is köszönjük!

Tisztelettel:

Dézsi-Szente Zsuzsa, BPT pénztáros

Absender: P.b.b.

Péter Bornemisza Gesellschaft

A-1060 Wien, Capistrangasse 2/15.

www.bornemisza.at

“Wiener Post“

Gefördert aus Mitteln der

Volkgruppenförderung.

Erscheinungsort: Wien

Verlagspostamt: A-1060 Wien

Österreichische Post AG Info.Mail Entgelt bezahlt

Medieninhaber und Herausgeber: Péter Bornemisza Gesellschaft, A-1060 Wien, Capistrangasse 2/15.

E-Mail: zoltan_ka@yahoo.com Redaktion: Zoltán Kászoni /// Bankverbindung der Gesellschaft: Creditanstalt Bankverein,

A-1011 Wien, Schottengasse 6. BLZ: 11000 Konto Nr. 00207578600 IBAN: AT581100000207578600 SWIFT (BIC): BKAUATWW